

PIETU AMERIKOS

LIETUUVIS

REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS
Rua dos Andradas Nr. 44. 2° andar.
Laiškams: São Paulo; Caixa Postal 3902.

JORNAL LITHUANO

Leidžia: LIETUVIU LITERATU GRUPE
Atsakomasis redaktorius LIUDAS VALIUKAS
Redaktoriaus pavaduotojas BRONIUS JODELIS

II METAI

São Paulo, 1929 m. SAUSIO mėn. 27 diena (sekmadienis)

4 (54) Nr.

Prenumeratos kaina: Brazilijoje ir kitose P. Amerikos valstybėse metams 16\$000; pusmečiui 8\$000; 3 mėn. 4\$000. Lietuvoje ir kitose šalyse: metams 3 doleriai; pusmečiui 1 doler. 50 cnt; 3 mėn. 75 cnt. Prenumeratos pinigų galima siųsti įvertintais laiškais. (Com valor) Atskiro numerio kaina 300 reisų

Isisteigė Lietuvių Klubas Club Lithuania

Paskutiniajam laikotarpyje São Paulo lietuvių kolonijoje vyravo ypatingas iškrikimas, koki tik galima išsivaidinti. Nie vienam iš rimtai organizacijai darba suprantančių atrodė, kad organizacinę lietuvių srytį į kultūringas vėžes istatyti jokios galimybės nebuvo. Palaidumas ir iškrikimas buvo jaučiamas visose lietuvių srityse k. t. spaudoje, organizacijų užuomazgose, ameningose santykiuose ir t. t.

«P.A.L.» pergįvendamas skaudžius dezorganizacijos laikus, be palfovos kvietė susipratusių São Paulo lietuvių kolonijos tautiečius nenustoti vilties ir jieskoti budu ir keliu, kuriais užuūita lietuvių vardas ir drasiai butu galima pasisakyti ir pasirodyti, kad lietuvių nors ir sunkiais kečiais, bet moka ir gali sukurti kultūrinį centrą, jaukios atmosferos kultūrinį židinį.

Gorokas rimtu tautiečių burelis nepakenčiama São Paulo lietuvių padėti pilnai ivnertino ir š.m. sausio mėn. 13 d. «P. A. L.» redakcijoje susirinkęs, atsidėjęs svarstė kaip prieiti prie so lidraus lietuvių išei-vybėje bendradarbiavimo.

Rimtu organizaciniam darbui pajegu São Paulo susirado ir štai p. p. J. Žakevičius, p. P. Degutis, V. Eidrigevičius, J. Jomantas, p. Eidrigevičienė, Vyt. Cemarka, F. Cemarka, A. Degutienė, V. Kiršteinis, J. Januškis K. Bratkauskas, J. Bratkauskas L. Valiukas, V. Stankevičius, P. Krasnickas, St. Krašauskas, S. Valiukienė, B. Jodelis, J. Laskauskas, A. Reinigis, A. Barotas, J. Virbickas, V. Astromskis, J. Virbickas — Tėvunas, P. Katsosnovas, H. Vagneris, J. Laucevičius ir kiti, nesigilindami į asmenines intrigas, nesivaduodami neaiškiais sumetimais, nesivaikydami asmeninių isitikinimu ir pažiūrų, pripažino, kad be kultūrinio centro, be sandarmingo bendradarbiavimo, išieivijoje butu negalima, todėl ir pasižadėjo solidariai bendrabarbiau-

jant ivykinti primtas kukliais, bet kilniais jausmais išreikštas rezoliucijos kurios turinys ir tikslas sekantis:

Susirinkusieji turėdami omeny ypatingai iškrikusią São Paulo lietuvių organizacinę srytį svarstė lietuvių vienybės stabiliravimą ir sekančiais punktais priėmė rezolucijas.

Nutarta įkurti São Paulo mieste kaipo Brazilijos lietuvių išieivijų vienybės centrą — São Paulo lietuvių klubą. Toksai nutarymas visų susirinkusiųjų buvo džiaugsmingai priimtas, ir iniciatoriai kopini gražios vilties ir energijos savaitei praslinkus susirinko vėl sausio m. 20 dieną priėmė «São Paulo lietuvių klubo «Kliub Lithuania» statutą, ir išrinko klubo valdomosius organus.

Darbas be didelių užsimojimų, be plačios reklamos, vien vedamas kilnios energijos ir pasišventimo, nėra taip jau sunkus taigi kultūros centro — Kliubo Valdyba, pildydama iniciatorių kilnius norus, su pasišventimu jau gerokai organizuojamojo klubo darbo įpusėjo.

Sekančiam «P. A. L.» nry S. P. L. klubo valdyba paškelbs Brazilijos lietuvių visuomenei svarbesnius nuveiktuosius darbus ir tolimesnio darbo uždavinius.

V. E.

Red. prierasas. Matydami tokio rimto kultūrinio darbo užuomazgą, — prašytume kitų Brazilijos lietuvių laikraščių šį straipsnį perspausdinti. São Paulo lietuvių klubo isisteigimą, kaipo lietuvių solidarumo ir vienybės fundamentą sveikiname.

100 doleriu...

Perskaitęs «L. B.» 2 Nr. feleitoną apie Jono sunaus 100 dolerių, noromis nenoromis prisiminė paskutiniųjų dienų įvykis tarp «grinai lietuviško Internacionalo» savininko Gavenskio, ir kaž kokio lietuvių Kairio kuriuo reikalui, bene del tos pat dolerių šimtinės netikėtai «oficialiai» painformuota «P. A. L.» redakcija. Yra žinių kad praecitoje savaitėje tarp lietuvių p. Kario, ir lietuviško «Internacionalo» agentūros kilo ginčas

Kun. Kivilius gavo klebono vieta.

Kiek ankščiau buvome pranešę, kad apart kun. Valaičio São Paulo lietuvių reikalams Prie Šv. Antano bažnyčioš klebono padejėjo, Brazilijos lietuvių, ypač kavos fazendose, kaip Sorocabanos, Mogyanos ir Paulistos zonoje turėjo progos susipažinti su kun. J. Kiviliu. Kun. J. Kivilius matydamas, kad São Paulo m- kataliku dvasini reikalai aprupinti vietinio kunigo. — su dideliu pasišventimu Ganytojaus pėdomis eidamas ieškojo tikinčiųjų ir kunigo reikalingu tautiečių įvairiuose Brazilijos kampuose.

Daug sunkumu ir vargo pakėlė, bet jausdamas atsakomingas kunigo pareigas, kliutis nugalėdavo, ir aplankė tas vietas kur buvo reikalingas.

Ilgam laikui iš Brazilijos lietuvių atminties neišdils gabaus pamokslininko ir kilnios sielos kunigo Kiviliaus vardas. Vietos R. Kat. dvasiškoji vyriausybė invertino kun. Kiviliaus nuopelnus suteikdama jam klebone vietą, vienos iš didelių São Paulo estados Santo Anastacio parapijos. Reikia pažymėti, kad S. Anastacio parapijon įeina Presidente Wenceslau, Pipueroby, Caiua, tame skaičiuje ir lietuviams apgyventa kolonija «Nova Lithuania.» Geriausios kloties kilniam darbui naujose Kun. J. Kiviliaus pareigose.

J. Š.

Pranesimas BUV. «LIETUVIU SUAUGUSIEMS KURSU KLAUSY-MS.

TURIU GARBES PRANEŠTI p. p. J. Dimšai P. Šimoniui J. Indriuniui S. Grinevičiui A. Stankevičiui K. Paukščiui R. Veišnorai J. Butkevičiui F. Ralickui J. Nemurai J. Šablevičiui S. Zablockiui A. Švedui P. Jasinskui M. Šemiotaiti P. Keiteriui Chmilevskiui J. Ilmikiui J. Šimbeliui J. Jakubkai J. Bratkauskui K. Bratkauskui.

Lankiusius paskutinį mėnesį buvusius Vakarinius Lietuvių Suaugusiems Kursus kviečiu susirinkti š. m. 3 dieną vasario mėnesio 4 val. po pietų. «P. A. L.» redakcijos bustinėje iš kur bus nurodyta salė susirinkimui išsprendimui sekančių klausimų.

- 1) Organizavimas naujų kursų ir rinkimas atstovų iš tarpo kursantų į kultūros sekciją.
- 2) Ka daryti su pinigais ir buvusiu kursų inventorium.

Su pagarba.

V. Eidrigevičius.

Buv. L. S. kursų direkcijos išdininkas.

AGENCIA „IMMIGRANTE“

LUIZ C. de CAMARGO e C. MIEDZIANOVSKI
Rua Duque de Caxias Nr. 2-B.
(Prieš naują Sorocabano stotį)

Parduoda patogiausioje vietoje žemės sklypus, priemiesčiuose, ilgam išsimokėjimui. Interfore parduoda didesnius žemės plotus, alkeriais nuo 3—5 alq, gražiausioje ir patogiausioje vietoje, prie kiekvieno žemės sklypo sruvena upelis; geras susisiekimas, kainos pigios ir 1 valanda važiuoti nuo São Paulo.

PASAŽAI IŠ EUROPOS IR I EUROPA

Padedame surasti darbo, Perkamę įvairių žvėrių ir gyvačių odas. Prašome atslankyti masu kontoron, patarnavimas mandagus ir sažiningas. Susikalbėti galima visomis Europos kalbomis

RUA DUQUE de CAXIAS Nr. 2-B
Reikalingi Agentai.

TAUTIETI SKUBEKI

Dar ne vėlu isigyti geromis sąlygomis nuosavą žemės sklypą, su namu geroje sveikoje pramonės São Paulo miesto dalyje tèn kur jau yra apsigyventusių keli šimtai Lietuvos piliečių. Avenida Paes de Barros 9. IVANAUSKAS M. Mooça greta rusu aptiekos ir Praça da Se 34 tlf. 3863. sala 12.

(gal ir peštynės?) del kaž kokių 100 dolerių. Gal tai yra mažmožis, gal svarbesnis konfliktas, — bet apie tai smulkesnių žinių neturėjome. Nesindomavome bet skandalui priduodama daug reikšmės jau iš vienos užinteresuotų išsigandusios pusės, butent, p. Gavenskio (Lietuviško Internacionalo savininko) įgaliotinis V. Thime rašo «P. A. L.» redakcijai kad jeigu Kairys kreipsis į redakciją su korespondensija — jam netikėti, ir Kairio nusiskundimo netalpinti kad tuo budu p. Gavenskį nesukompramituoti.

Kuo baigsis byla tarp p. Kairio ir p. Gavenskio nežinia — tai tik teismo dalykas, bet toksai bylai už akių užbėgimas kalbamos firmos nėra rimta ginimosi priemonė, o juo labiau toje pat agenturoje leidžiamo laikraščio Jono sunaus (gal Kairio) nors filatonu pašiepimas — irgi nėra padori laikraštinė etika. Lietuvių laikraščiams lietuvių reikalai yra svarstylini ir diskutuojami.

Rap.

PAJIEŠKAU.

Juozo Martusevičiaus gyvenančio São Paulo mieste Adomas Žerolis «P. A. L.» Redakc.

PAIEŠKOJIMAS.

Tamašiunas Jonas 25 metų amžiaus pasiturintis, verčiasi vaisių prekyba. Istarapinajos Linča Paulista, pajieško panelės apsiavedimo tikslu.

Zinios is Lietuvos

— Laisvės Alėjoje kaukolėje rasta Zigmunto Augusto laikų pinigai. Darant požeminę kanalizaciją telefono stočiai Laisvės Alėjoje ties Ožėškienės gatve randama daug lavonų. Šeštadienį vieno lavono kaukolėje rastas Lietuvos pinigai, mažas bet labai ryškus: vienoje pusėje Lietuvos Vytis ir po juo romėnų skaičius II, antroje pusėje monograma dviejų raidžių S ir A, monogramos apskritime metai 1567, kas atitinka Zigmunto Augusto II viešpatavimui. Šis pinigai matyt, vienas paskutinių savarankiškos Lietuvos, nes po 2 metų po to įvyko garsi Liublino unija su Lenkija.

— Numatomas buv. ministras Liepinis. Žiniomis iš Rygos naujoji latvių vyriausybė vykims kai kurias permainas savo valstybės užsieny.

Esas sumanymas pasiūsti Kaunan buvusį finansų ministrą Liepinšą, kaip pasiuntinį Lietuvai. Jei Liepinšas nebutų įpaskirtas pasiuntiniu Lietuvai is vėl užimtų savo seną vietą, butent, latvių užsieny reikalų ministerijos administracijos d-tto direktoriaus.

Latvių telegrafo agentūros «Letos» Kauno skyriaus vedėjas p.Prieditis, paklaustas del to mums pareiškė, kad galutinių žinių apie paskirymą dar nėra, bet yra galimas dalykas, kad p. Liepinš bus paskirtas. Jis esas ilgus metus dirbęs užs. reik. ministerijoje, o paskutiniu laiku buvo net finansų ministeriu.

LIETUVIU - LENKU GINCAS TAUTU SAJUNGOJE.

Praeitą savaitę Lugano mieste, Šveicarijoje, įvyko Tautų Sąjungos Tarybos posėdis. Be kitų klausimų dar kartą, (ir ne paskutinį) svarstyta Lietuvos Lenkijos ginčas. Lietuvą atstovavo min. pir. prof. Voldemaras o Lenkiją užsieny reikalų min. Zaleskis. Abu ministeriai pasakė kalbas. Ypatingai ilgoką (kalbėjo arti valandos laiko) ir nuosėklia prakalbą pasakė prof.

Voldemaras

Prof Voldemaras savo kalboje išdėstė Lietuvos istoriją ir lietuvių teises link Vilniaus. Nors Ambasadorių taryba Vilnių pripažino Lenkijai, bet Vilnius priklauso Lietuvai. Prof. Voldemaras nurodė, kad jei Lietuva atsižadėtų Vilniaus, tai Lenkija pradėtų briautis i Lietuvą ir Lietuvos nepriklausomybė atsidurtų pavojuje.

Lenkų atstovas Zaleskis butinai reikalavo, kad Lietuva panaikintų karo padėtį su Lenkija ir atidarytų rubežius. Zaleskio nuomone, Lietuvos Lenkijos sienų uždarymas kenkia ne vien Lenkijai bet ir kitoms valstybėms, ypatinai Latvijai, ekonominiu ir prekybiniu žvilgsniais.

I tai Lietuvos premieras pareiškė, kad Vilniaus klausimas dar neišspręstas ir kad nuo Vilniaus klausimo išsprendimo priklausio ir karo panaikinimas.

Iš Lenkijos atstovo kalbos galima daryti išvada, kad Lenkija Vilniaus klausimu nelabai norinti kalbėti. Jos nuomone, Vilniaus klausimas jau išspręstas ir jis priklauso Lenkijai. Zaleskio nuomone, jei Lietuva atidarytų rubežius, tai jau viskas būtų tvarkoje. Prie to, specialiuose pasikalbėjimuose su kai kuriais laikraštininkais Lenkų atstovas Zaleskis reišė nuomonę, idant Tautų Sąjunga turėtų Lietuvą verstinai su Lenkija sutaukinti. Jo nuomone, šiame reikale Tautų Sąjunga turėtų pavartoti ekonominius ir moralinius ginklus.

Kaip matome, Lietuvos ir Lenkijos nuomonės Vilniaus klausimu labai skiriasi ir susitaikymo toli gražu negalima greit tikėtis.

Po kalbų daugelio diplomatų, apsvaščius Lietuvos Lenkijos ginčą, padaryta šiek tiek pažangos. Lietuvos atstovas prof. Voldemaras sutiko priimti rezoliuciją, kurios nurodymu Tautų Sąjungos ekspertai tirs Pabaltijos padėtį ir rastos nuosėkas raportuos Tautų Sąjungos Tarybos posėdžiui, kuris įvyks

kovo mėnesy. 1929 m. Tautų Sąjunga nutarė, kad susisiekimo ir tranzito komisija tirdama padėtį pasidarbuotų delei atsiėkimo normalių santykių tarp Lietuvos ir Lenkijos. Jos užduotimi taip gi bus pasidarbuoti, idant įsteigus normales sąlygas Nemunu.

Tautų Sąjungos nuomone grėses pavojus tarp Lietuvos ir Lenkijos bent tulam laikui išvengtas. Esą vilties, kad Lietuva - Lenkija bus galima sutaukinti ramiu budu. Vienok tai dar neliečia Vilniaus klausimo. Lietuva Vilniaus neišsižadėjo. Voldemaras politikos srity niekur nenusileido nors Vilniaus klausimas dar kartą likosi neišspręstu.

— Gatvėje peilu sužeidė žmogų. I. os Kauno policijos nuovados viršininkas perdavė teismui Kauno gyventoją Jakobą Grobmaną, kuris lapkričio 24 d. 6 val. vakare Prezidento gatvėje puolė 50 metų seni Isaką Milį ir peiliu gan sunkiai sužeidė jam galvą. Senis pludo kraujuse.

Spėjama, kad nusikaltimas buvo padarytas del asmeniško keršto.

Už policininko išedima II Kauno nuovados taikos teisėjas svarstė Viliampolės Slabados gyventoją Levino bylą, kuris policijos sučiuptas bėpardinėjant slaptai degtinę, lžeidė II Kauno policijos nuovados policininką Pyla veiksmus.

Taikos teisėjas nuteisė kaltinamąjį mėnesiui kalėjimo.

UŽDARYTAS „BATAS.“

Teko patirti, jog ryšy su blogu derlium ir gan sunkia finansine padėtimi didelė „Bato“ fabrika Šiauliuose žada greit užsidaryti. Kol kas sumažinamas darbas iki 3 darbo dienų per savaitę. Fabrikoje dirba 200 darbininkų. Be to, Šiauliuose užsidaro keletas smulkesnių įmonių.

Skaitykite ir platinkite „Pietų Amerikos Lietuvį“

IVAIRENYBĖS

ABIEMS 150 METU IR NORI PERSISKIRTI.

Šiomis dienomis apygardos teismas nagrinėjo gan retą bylą. Šančių gyventoją Ramanauskienę 70 metų amžiaus vyru jau virš 50 metų, staiga panorėjo persiskirti su juo ir prašė teismą išieškoti 8000 litų jos savistoviam pragyvenimui. Teismas šitą prašymą atmetė.

PATOGI IR PIGI KELIONE.

Nesenai Paryžiaus laikraščiuose pasirodė šitoks skelbimas „Prašu atsiūsti vieną franką ir tamsta gausi nurodymą, kaip galima labai greitai ir visiškai pigiai keliauti su didžiausiais patogumais“. Tolidu sekė adresas, kuriuo reikėjo pasiūsti franką.

Žinoma, kelionės megėjų yra labai daug. Bet kelionė ypač su patogumais yra brangus malonumas. Tai atsirado daug norinčių sužinoti, kaip galima keliauti greitai patogiai ir visiškai pigiai.

Visi kurie prisiuntė po vieną franką, gavo šitokį atsakymą:

„Didžiai gerbiamas Tamsta gali Tamsta ramiai gulėti lovoje ir tik prisiminti, kad musu žemė liekia savo keliu apie saulę greitumu 18 kilometru per minute Tokio greitumo nedaro joks traukinys, joks automobilis ir joks aeroplanas. Be to, žemė dar sukasi apie savo ašigalį, ir jei Tamsta esi Paryžiuje, tai vėl darai apie tukstanti kilometru per valandą, jei Tamsta nori gražiu reginiu tai atidaryk langą ir žiūrėk į saulę, mėnulį ar žvaigždėtą dangų“.

Sumokėjusieji po franką pasijuto esa apgauti, ir apskundė skelbėją už apgavystę. Teismas pripažino, kad skelbėjas yra teisybę pasakęs del žemės kelionės greitumo, bet vis delto franką paėmęs neteisėtai.

Teismas jam uždėjo palyginti nedidelę pinigine bausmę, kurią jis lengvai išsmokėjo iš rurinktų franku ir jam dar lško gerokas pelnas.

Ginčas del pirmenybės.

Vyras ginčijasi su žmona, kas geresnis, vyras ar moteris.

Vyras sako: — Matai, ir Dievas pirma sutvėrė vyrą, o tik paskui moterį. Žmona atsikerta: — Turite jus, vyrai kuo girtis! Dievas mokinosi sutverdams vyrą. Tik išmokęs ant vyro, ėmėsi sutverti moterį.

Užuomarša.

— Jonai, kam pas tave tas mazgas laikrodžio reteželyje?

— Mažai, aš ji pasidariau kad nepamirščiau priminti žmonai, kad manes paklaustų, ar nepamiršau, ką turėjau prisiminti.

Išsiplepėjo.

Teisėjas: — Bet gi abudu liudininkai tvirtina, kad jie tą vakarą matė tamstą nusikaltimo vietoje.

Kaltinamasis: — Joku budu. Jei taip, tai aš juos bučiau pastebėjęs.

Policininkas (sulaikes triukšmuojančius isikaušusius piliečius): — Kaip dristate, taip vėlai grįždami namon, šukauti gatvėje?

— Ponuli, bet mes dar ir nemanome namon eiti.

— Klausyk, Kazy, koks yra skirtumas tarp šfaučių ir šieno?

— Nežinau.

— Tai esi tikras neišmanėlis. Juk kiekvienas galvijas tai žino.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Mikalauskui ir Sudikui. Tamstu prenumeratas per p. A. Sakatauską gavome.

PAIEŠKOJIMAS.

Tamašius Jonas 25 metų amžiaus pasiturintis, verčiasi voisių prekyba. Itarpinajos Linča Paulista, pajieško panelės apsiavedimo tikslu.

Agrikultūros skyrius

SÃO PAULO ESTADO'S KLIMATAS

Pirm, negu pradėti rašyti apie patį São Paulo Estado's klimata, aš noriu suteikti, kai kurju, bendru žiniu iš meteorologijos srities, be kurių kiek aiškesnis supratimas vykstančiu aplinkiniame oro reiškinium nebus galimas. Ta aš randu reikalinga padaryti del to kad musu plačioji visuomenė, kuriai taikomas šis rašinys, labai mažai teturi moksliniu žiniu iš tos sritys.

Ši sritis, t. y. mokslas apie ora, vadinamas Meteorologija, nėra labai senai išsivysčiusi į atskirą mokslo šaką, del ko mums bus gerai suprantama tas reiškinys kad net ir daugelis inteligentiniu žmonių labai mažai žino apie to mokslo atsiėkimus ir jo vartojamus metodus. Vienok ši kategorija žmonių turi galimybę labai lengvai tą savo spragą užpildyti ir be pašalinės pagalbos.

Apie svarbą pažinimo šios srities, kurioje mes praleidžiame visą savo gyvenimą, nėra reikalo nė kalbėti, nes aiškinant ir šiaip jau aiškų dalyką, mes ji daugiau aptemdinam, darom mažiau aiškiau, mažiau suprantamu.

Ypatingą svarbą meteorologijos žinios turi ukininkams, kurių darbo vaisiai begaliniai priklauso nuo oro atmainų. Meteorologija ir turi savo svarbiausia užduotimi išaiškinti veikiamus ore dėsnius ir, jais vadovaujantis, ispėti ora ne tik ryt dienai, bet kiek galint ilgesniam laikotarpiui: savaitei, mėnesiui arba net ir metams. Dabartiniu laiku šis mokslas negali pilnumoj savo užsibrėžtą užduotį atlikti, nes, kaip jau kalbėjau, jis yra dar jaunas ir neturi užtektino skaičiaus tyrimų, kad galėtų visiškai aiškiai išspręsti taip sunkius klausimus. Dabartiniai oro spėjimai ne-

gali pilnai patenkinti žemdirbius, bet kiekvienai metai atneša naujus toj srityj užkariavimus ir gal but, netoli tas laikas, kuomet ukininkas visus savo darbus tvarkys sulig gaunamais, per radio, iš meteorologinės stoties nurodymais.

Žemės rutulys iš visų pusių apsuptas oro sluoksniu, atmosfera vadinamu. Tos atmosferos storumą arba rybas tiksliai nustatyti negalima. Apytikriai išskaitliuota kad toji ryba siekia apie 200 — 300 klm. aukščio. Bet galima daleisti, kad labai reto oro yra net ir 500 klm. aukštumoje, nes toje aukštumoje buvo pastebėtos ašigalių pašvaistės

Oras, kaip ir kiekvienas kunas, turf svorį ir, gulėdamas virš kurio nors kito daikto, spaudžia (slėgia) jį tam tikra jėga. Ta oro spaudimo jėga i kiekvieną kvadratinį žemės paviršiaus metrą lygi 10330 kgm. Tos jėgos, žinoma, užtektų kad mus visiškai sutriuškinti, bet tas neįvyksta del to, kad oras mus spaudžia iš visų pusių ir tas spaudimas yra lygus kaf iš vidaus taip ir iš lauko.

Juo mes kilame aukštyn nuo žemės paviršiaus, tuo tas spaudimas turi buti menkesnis, nes tie oro sluoksniai, kurie yra apačioj mūsų jau nebeslėgia mus. Auštumoje 5500 metrų, tas oro slėgimas sumažėja pusiau. Reiškia tokiame, palyginamai, ploname sluoksnyje sutelpa pusė visos atmosferos.

Iš šito reiškinio galima suprasti, kad oro tankumas yra nevienodas; apačioje jis yra tankesnis, kylant gi i viršų jis nuolatots reteja.

Oro spaudimas, kad ir ant tos pačios aukštumos ne kiekvienu laiku ir ne visose vietose yra vienodas; jis turi nekuriu didžio svyravimus. Tie oro spaudimo padidėjimai arba sumažėjimai pareina nuo įvairiu atmosferiniu sukuriu arba nuo nevienodo (ir įvairiais laiko-

tarpiais) saulės ikaitinimo ivairiu žemės paviršiaus vietu. Oras mažai inšyla tiesioginiai nuo saulės spinduliu daugiausiai jis inšyla nuo inkaitinto saulės spinduliais žemės paviršiaus. Inšilęs oras, kaip ir kiekvienas kunas žemės paviršiaus ir darosi lengvesnis del tos priežasties jis pradeda kilti. Šitoj taj vietoj ir pasidaro mažesnio spaudimo sritis. I pakilusio oro vietą tuojau veržiasi iš visu pusių mažiau išiles oras ir, kaip bematant, stengiasi tą tuštumą užpildyti. Šitoks horizontalus oro judėjimas paprastai vadinamas vėju.

Sritis su mažesniu oro spaudimu užima įvairaus dydžio plotus: nuo keliu desėtuju metru iki keliu tukstančiu kilometru. Mažesnio oro spaudimo sritis užimanti keliu šimtu arba keliu tukstančiu kilometru plota, vadinama ciklonu.

Oras, kildamas aukštyn, nekuriuj aukštumoje pradeda skleistis i visas puses tuo budu padidindamas gretimose srytise oro spaudimą, nes prie paprasto spaudimo prisideda dar spaudimas naujai pritekėjusio oro. Didesnio oro spaudimo sritis, užimanti taip pat didelį plotą, vadinama anticiklonu.

Vyt, Cemarka

(Bus daugiau)

LIETUVIS IŠRADEJAS.

Mūsų korespondentas iš Nova Odesa (latvių kolonija) rašo. Esu sugalvojes ravētuvą, kuriuo galima dvigubai ir net trigubai daugiau vienam žmogui nudirbti negu kad nudirbama su esamais karpideirais arba kultivatoriais.

Esamose aplinkybėse aš negaliu savo išradimo realizuoti. Mano ravētuvo pagaminimui reikalinga butų paprasta kalvė, geležis ir irankiai.

Pranešant apie tai susidomėjusiams lietuviams ukininkams noriu išaiškinti ar neatsirastų kas nors kuris apsiimtų gaminti sumanimus kalbamus irankius.

(tęsinys trečiam puslapy.)

HAMBURG AMERIKA LINIA

NUOLATINIS GREITAISIAIS GARLAIVIAIS SUSISIEKIMAS TARP EUROPOS IR PIETU AMERIKOS

Ant visų sios linijos garlaivių erdvus ir moderniškas irengimas!
Specialūs laivai tarpnumerinių klasių. Specialūs laivai III klases.

GENERA BELGRANO
GENFRA MITRE
GENERA OSORIO (statyboje)

BAYERN
BADEN
WURTEMBERG

Iš Brazilijos pasazai (laivokartės) į Europos visas šalis. Duodama pašaukimai (Samados) iš visų Europos šalių į Braziliją. Greičiausias pervežimas keleivių iš Lietuvos per nuosavą agentūrą, Hamburg—Amerika linija KAUNE, Laisves Aleja 46. Prieš užperkant laivokartę pasiteiraukite pss mus dėl sąlygų;

Generaline agentūra Brazilijoje:

THEODOR WILLE & Co.

SÃO PAULO SANTOS RIO de JANEIRO
Rua Libero Badaró 52. Rua do Comercio 47. Avenida Rio Branco 79.

BRAGUS TAUTIEČIAI!

Kas ugdytų Jūsų Broliai-Užjūriečiai meilę ir prisirišimą prie gimtosios šalies Lietuvos? Kas nuolat palaikytų patriotizmą, ir kurstytų katalikiškojo idealizmo ugnį? Tai dar prieš Didįjį Karą plačiai žinomas ir visu mylimas, didelis, paveiksluotas, graš savitrasis «ŠALTINIS». Jis nori tarnauti visai katalikiškajai visuomenei. «Šaltinis» nori tapti dvasiniu tiltu, kuris jungtu visus Lietuvos sūnus su savo tautiečiais Amerikoje.

«Šaltinis» eina Marijampolėje (Lietuvoje) kas savaitę 20 didelių puslapių, ir kaštuoja metams Lietuvoje tik 8 litus, o Amerikoje 2 dolerius.

Jei dar nesi susipažinęs su «Šaltiniu», parašyk laišką šiuo adresu:

«Šaltinis» — Marijampolė — Lithuania

gausi vieną n-rij susipažinimui nemokamai, o susipažinęs daugiau su jū nesiskirsi.

Su pagarba
«Šaltinio» Administracija

PARSIDUODA RESTORANAS.

Del priežasties išvykimui į Europą São Paulo miesto centre pigiai pasiduoda pelningas restoranas su gyvenamuoju butu. Kaina 6:500\$000 skaiant kartu vitrolą, indus ir visa kitą. Tinkamiausia lietuviui tinka. Smulkesnes sąlygas sužinoti Rua Brigadeiro Tobias Nr. 4.

TAUTIEČIAI!

Parsiduoda pigiai žemės sklypas São Paulo miesto dalyje kur yra apsigyvenę keli šimtai lietuvių šeimynų. Smulkesnes informacijas teikia Agencia „Universal“ pas Krasnicką, rua dos Andradas 44 - 2^a andar nuo 7 val. ryto iki 6 val. vak. šventadieniais nuo 8 iki 11 valandos dienos.

PAIEŠK OJIMAS

Jieškomas Kazys Grajauskas, antkščiau gyvenantis, Santos Ihe Bernabe Cia Doc. Pajieško Petronele Jasulevičaitė iš Naumiesčio Pjašome atsiliepti į P. A. L. Redakcija.

Šiuo pranešama lietuviškajai visuomenei, kad yra gauta didelė partija knygų. Norintieji išgyti knygą, nuosavybė tesikreipia į redakciją.

Tautietei ar jau užsiprenumeravai seniausi Brazilijoje savitrasį Pietu Amerikos Lietuvos 1929 metams kartu išbandydamas savo laime — jei dar ne, tai skubėk užsiprenumeruoti ir išbandyti savo laime.

Skausmai

IR JU NUGALĖJIMO PRIEMONĖS

Kuomet skausmai atsiliepia į visą žmogaus nervu sistema ardo ir nustabdo normalų jų veikimą. Del tos priežasties žmogus nustoja upo, negali valgyti ir pagalios visai suserga. Žmonija su ligomis senai kovoja, bet vis delto neatsiekė. Bet štai išrandama stebuklingi vaistai BALSAMO STA HELENA, kuris laike 10 minučių numalšina bi kokius skausmus.

Šis atradimas yra ne kas kita, kai možiniu tyrinėjimo pasekmės. BALSAMO STA HELENA yra sustatytas remiantis mokslo daviniais ir rečiau veikimu pagristas. Tikresnis jų pavadinimas butu: išvadavimas, nuraminimi, pagijimas.

Vartojimas BALSAMO STA HELENA nieko nekenkia kitiems kuno organams. BALSAMO STA HELENA randasi kiekvienam name, o kur dar nėra turėtu buti BALSAMO STA HELENA gydo nuo reumatizmo, odos išbėrimo, kaulų, galvos ausu ir dantų skausmų, užgydo zaizdu ir stiprina nervus.

MOTERIŠKU SKRYBELIU DIRBTUVE

Rua Jose Paulino Nr. 28.
arti Jardim da Luz

Priimami invairus užsakymai. Lietuvaitėms didelė nuolaida.

(tesinys iš antro puslapio)
Apart to, dirbu ravėtuva dar tobulesnį, kuris bus gal kiek sudėtingesnis bet juo bus galima nudirbti žymiai daugiau negu pirmuoju. Šiuo klausimu susidomėjusieji paašomi atsiliepti į Agrikolturos skyrių prie šio laikraščio redakcijoj.

J. Vilkas.

Banco Allemão Transatlantico

SÃO PAULO
Rua Alvares Penteado Nr. 40.

Centras: Voketijos užjūrio Bankas — Berlyne.
Skyriai Brazilijoj: Rio de Janeiro, Santos, ir Curityboje.

Atlieka perlaidas į visas pasaulio šalis aukščiausiu kursu ir geromis sąlygomis.

Indeliai ir depositai aukštais nuošimčiais.

Korespondentas Lietuvoj

LIETUVOS BANKAS, KAUNE

BANCO GERMANICO

São Paulo

Rua Alvares Penteado 17.

kertė Rua da Quitanda

RIO DE JANEIRO SANTOS

Rua da Alfandega Nr. 5. Rua 15 de Novembro 164

Pašto. telgrafo perlaidos į Rusiją, Lietuva, Estija, ir Latvija.

KORESPONDENTAS LIETUVOJE

Lietuvos Komercijos Bankas aune

VAISTINĖ PASSERINI

Provizoriaus
CARLOS PASSERINI

ir
MARIETTA SPERA PASSERINI

Leidziamė adatas.

Rua Dr. Silva Pinto, 49 - Telephone 5-3584.
SÃO PAULO

Fotografija Fortunato

Rua da Mooca, 468 (Mooca)
SÃO PAULO

Gamina didelias ir mažas fotografijas, taip pat daro ir spalvuotus portretus.
6 atvirutės — 7\$000. Darbas greitas ir švarus. Isitikinkitel

NEGIRDĖTAI LENGVOS SALYGOS.

Isigijimo nejudomo turto. Garantuota didelė ateitis. Neati deliokite, ir skubėdami savo ateiti užtikrinkite dar šiandiena. Namai su visais patogumais gražiausioje gamtos vietoje

FRIGUEZIA D'O

Visais atžvilgiais tinkamiausioje apsigyvenimo vietoje, dar yra pardavimui 2480 kv. meter. žomės. Namai iš 4 kambariu su visais irengimais taipgi mažesni namai, kaip užbaigti taip fr sta tomi su 600 kv. mtr žemės plotais

Teiraukitės pas Dr. ANDREA DO — Rua Direita 6. 3 and sala 12 ir 12a Telef. 2-3116 nuo 10—11 ir nuo 5—6 val. kasdien
Taipgi Villoje Armanda Pigtery Feguezia d'o

Jau išėjo iš spaudos:
TIKYBOS PRADŽIAMOKSIS

ir
GIESMINĖLIS

72 pusl. kaina 500 reisu.
Reikalauti pas kun. Jer. Valaitį
Matriz S. Antonio do Pary,
S. Paulo
Asilyginti galima ir pašto
markėmis

Gydytojas

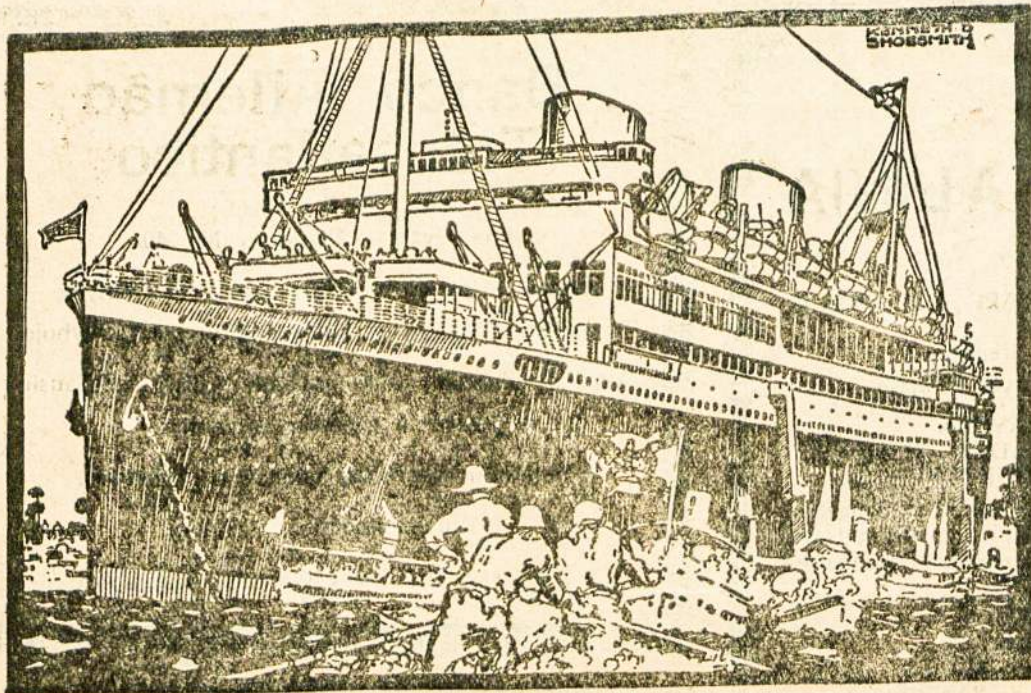
D-r. ALMEIDA SALLES

Vizitas 5\$000
Vizitavimas namuose 20\$000

RUA SILVA PINTO Nr. 43-A.

Priemimas: nuo 9,30 iki 11 ir
nuo 15 iki 16 val.

Nuolatinis gydymas ir zaizdu
tvartymas sulig atskiro susita-

2.000 tonu talpos ASTURIAS — ALCANTARA 32.000 tonu talpos

ROYAL MAIL LINE Mala Real Ingleza

Patogiausias vaziavimas tarp

K A U N O

ir kitų Europos kraštu. Taip pat ir

B R A Z I L I J A

Laivakostes savo giminėms pirkite tik linija

Royal Mail

3-a lasė moderniskiausias
inrengimas.

Informacijas teikia:

PRAÇA PATRIARCHA, 4-B
SÃO PAULO

NORDDEUTSCHER LLOYD BREMEN

NUOLATINIS KELEIVINIS SUSISIEKIMAS

Iš Europos su Brazilija ir La Plata dideliais, švariais ir greitais garlaiviais

Sierra Cordoba, Sierra Morena, Sierra Ventana

su visais patogumais I klase, luksus kabinos ir gražios, švarios III klases kameros. Taipgi geri keleiviniai garlaiviai:

Madrid — Wesser — Werra

aprūpinti gerai irengta antra klase ir trečiosios klases kamerosis.

Atliekama keliones uzsakymai iš čia.

Sąlygos suzinoti atstovybeje

Zerrenner, Bülow & Cia. Ltda.

SÃO PAULO, Rua S. Bento 61, Caixa 93. Telef. 2-1040 ir 2-1042.

SANTOS, Rua do Comercio, 53 - 55 Caixa 1. Telef. 17.

Pasto dėzuté

Redakcijoj yra laiškai:

J. Bildai, Balkevičiui, Botiriui, Cepui, Beruliui, Baniuliui, Agurkiui (reg.), Bagdanavičius, Grigoniui, Cereškai, Barauskas, Fokaitei (reg.), Dilis, Adolskis, Balkovskis, Doptertui, Kazakevičiui (reg.), Alauniui, Joc. Jachtui, J. Dambrauskui (reg.) Banioniui (reg.) Jokubkai (reg.) Barzdaičiui, Petrylai, Meškauskas, Ovišsenka, Šiauliui, Mildažiui, Medalskai, Mackevičiui, Vaikšnoras Madastavičiui, Meškotkaitei, Plačiakiui, Marcinkevičiui, Rudzikui Niziaučiui, Minkauskui, Raišys, Mickui, Medeišai, Raudys, Bartašui, Katiniui, Navickui, Remeikiui, Pupienis, Nečeškai.
J. Mišiuui, Pedro Kalasonoji, A. Jasevičiui.
K. Žilinskui J. Urbonui Žalkauskui, Skirgailai, Volskui, Vaškevičiui.

SKRYBELES.

Casa Russo

APAVAS

įvairi usiu fasonu ir kainu vienintelė Braze atstovybė skrybeliu OKSFORD,

SIUVYKLA
Didžiausias pasirinkimas paltu gaminamu nuosavioje dirbtuvėje Paskutinės mados.

Batai įvairiausi rušiu fasonu ir kainu elegantiškos SCATAMACCHIA

JOÃO B. RUSSO

Turiu garbės paskelbti gerbiams klientams, draugams ir šiaip pirkėjams, kad gauta iš Anglijos didžiausia partija baltinių, įvairiausių medžiagu kaip viršutiniams taip apatiniams rubams naujienos «grand chic. Rėtenybė! Niekur taip pigiai nepirsite viso to kas reikalinga ypač švenčių ir dovanu reikalams BATAI SCATAMACHINA, SKRYBELES SCIAVARINI, PĀLTAI BRUNETTI ir kitos moderniškiausios prekės Ipatingai garžus ir pigus KAKLARAIŠCIAI.

Musu prekyboje specialiu skolbimu nereikia. Metams baigiantis su mumis konkuruoti nieks negali.

Avenida Rangel Pestana 425 :: :: Telef. 9-1302

i r

rua 15 de Novembro II sob. :: telef. 2-0665.

Dantų Gydytojas

DOGOBERTO
NOGUEIRO DA
FONSECA

Plombuoja dantis i 24 v. garentuoja 10 met. Specialistas dantu trauki priem. nuo 8 v. r. — 8 v. v.

SÃO PAULO

Rua da Mooca. 439-A

REIKALINGAS

Malunininkas Novo Lithuania kolonijoje. Kreiptis: Rua Washington Luiz 32-A. Emp. de Terras e Colonização Dr. Labieno da Costa Machado

PAIEŠKOJIMAS

Jurgis Stelmokas paieško broliu Jonu ir Vinco Stelmoku paskutiniuoju laiku gyvenusiu U.S.A. 52 Glemwood ave, Binghamton n. y. Atsiliepti „P.A.L.“ Red-jon.

GERKLES IR ZIOCIU

skausmus numalšinsi, jei 2—3 kart i diena plausi burną ir gerkle Balsamo ST. HELENA Plovimas atliekamas skiedinto balsamo įpilant i litra virinto vandens.

São Paulo Biržoj pinigų kursas.

Austrų.	
Olandijos guldenas	3\$365
Italų lira	\$400
Francūzų frankas	\$328
Portugal pez	\$361
Argentinos pez.	3\$576
Uragvajaus pez.	8\$589
Ispanijos pez.	1\$441

SKUBIAI REIKALINGA

geru murininku ir paprastu darbininku prie namu statybos. Kreiptis pas p. Barota. Rua Claudino Pinto Nr. 8. arti Parque don Pedro, važiuojant i Braz

VOKIŠKA VAISTINE

Pharmacia Allema atogiausioje vietoje kaip Brazo aip ir Moocoje gyventojams. Rua da Mooca 371. sav. MAX HORNNUNG

DANTU SKAUDĖJIMA

tikriausiai pašalina BALSAMAS T. HELENA. Reikalinga tik pamirktinti vatos gabaliuka uždėti ant skaudančio danties ar patepti balsamu skaud. danties smegenis.

M. Menčinskas pajieškau Kazio Krasnicko atvykusio i Brazilija 1927 metais iš Simno Valščiaus Alytaus apskrities. Prašau atsiliepti P. A. L. Redakcijon.

Geriausi vaistai nuo įvairių ligų BALSAMO S-TA HELENA

Vartojimas Balsamo S-ta Helena pašalina visus skausmus.

Tautietei. jau laikas užsiprenumeruoti 1929 metams populiriskiausi savaitrašti «PIETU AMERIKOS LIETUVI»

BALSAMO STA HELENA Reikalaukite visose vaistinėse